

MOT ETT MÄNNISKONÄRA EU

Kommunförbundets mål för EU-valperioden
2024–2029

Innehåll

Dags för en människonära EU-politik	3
TES 1 Den gröna och digitala omställningen genomförs i kommunerna. Vi säkerställer att kommunerna lyckas!	4
TES 2 Stora insatser behövs för att främja arbetskraftsinvandringen	8
TES 3 EU-lagstiftningen och EU-finansieringen måste beakta Finlands förändrade geopolitiska ställning och tillgänglighet	10
TES 4 Kommunernas och städernas livskraft bör stärkas: Vi säkerställer investeringar i Finland!	12

Dags för en människonära EU-politik

Var skapas grunden för varje finländares välfärd? Var byggs fundamentet för välfärdssamhället och medborgarnas förtroende? Var möter man välfärdsutmaningarna och de globala fenomenen först? Var verkställs en stor del av EU-politiken och EU-lagstiftningen?

I kommunerna.

Även EU-politikens genomslag beror till stor del på kommunernas åtgärder. Lagstiftningen skapas i hög grad för kommunerna och därmed för dem som bor i kommunerna. För dig och mig, för dina närstående, för alla. Även för dem som är ensamma.

Därför måste också EU-politiken vara transparent och ta hänsyn till närdemokratin: vi vill inte att EU-kommissionens befogenheter ökar ännu mer.

I kommunerna är det möjligt för alla att nå sin fulla potential, lära sig och utvecklas. De finländska kommunerna ordnar utbildnings-, fritids- och kulturtjänster, säkerställer att samhällena fungerar och kommer framöver att i allt högre grad också främja livskraft, sysselsättning och integration. Kommunerna arbetar för välfärd, hälsa och säkerhet för var dag. Kommunerna tacklar ut-satthet och ser till att de mänskliga rättigheterna tillgodoses.

Bara genom att stärka gränsöverskridande samarbete och utveckla effektiva lösningar tillsammans kan vi vara steget före. För detta behöver vi åtgärder på EU-nivå som ett starkt bakgrundsstöd.

Under de kommande åren kommer vikten av gemensamma europeiska värderingar att framhävas. Vi måste garantera en rättvis värld som tryggar de mänskliga rättigheterna även för kommande generationer. Detta arbete utförs i kommunerna, där det är möjligt att fatta beslut som långsiktigt bygger upp välfärden.

Kom med i de gemensamma ansträngningarna. Låt oss med avstamp i kommunernas kompetens skapa ett ännu starkare, människonära Europa.

Minna Karhunen,
Kommunförbundets verkställande direktör

TES 1

Den gröna och digitala omställningen genomförs i kommunerna.

Vi säkerställer att kommunerna lyckas!

EU bör fortsätta sitt ambitiösa arbete för att stävja klimatförändringen och förlusten av biologisk mångfald.

Den digitala och gröna omställning som EU eftersträvar sker i Finland i kommunerna. I bästa fall kan EU-styrningen trygga en ren, trivsamt och biologiskt mångsidig livsmiljö för kommuninvånarna samt verksamhetsmöjligheter för en grön och digital omställning för företagen. I Finland och de övriga nordiska länderna är kommunens tjänster mer omfattande och noggrannare reglerade än i övriga Europa. Kommunerna behöver verktyg och stöd från EU för att genomföra den gröna och digitala omställningen samt tid för att verkställa redan befintlig lagstiftning.

Åtgärder:

1.1. EU bör även i fortsättningen stödja kommunernas klimatarbete genom att fastställa utsläppsminskingsmål på EU-nivå, garantera en fungerande inre marknad till förmån för den gröna omställningen samt stödja kostnadseffektivt energi- och klimatarbete.

1.2. Vid främjandet av den gröna omställningen bör man respektera kommunernas självstyrelse inom markanvändning och planläggning, vars kostnader kommunerna också svarar för.

1.3. Inom EU bör man beakta medlemsländernas särdrag, de lokala förhållandena samt lagstiftningsinitiativets konsekvenser på lokal nivå och för den kommunala ekonomin.

1.4. Kommunerna bör ges tid att genomföra och följa upp både lagstiftning som är under beredning och gällande lagstiftning. Omfattande konsekvensbedömningar är nödvändiga om nya lagprojekt planeras.

1.5. EU måste garantera en stabil regleringsmiljö, se till att lagarnas kombinerade effekter bedöms för att undvika motstridig och överlappande styrning samt bevara teknikneutraliteten i sin styrning så att kommunerna kan uppnå målen för den gröna och digitala omställningen.

1.6. Kommunerna och städerna bör involveras bättre i EU:s arbetsgrupper för främjande av digitalisering och dataskydd.

1.7. EU bör kommunicera tydligt om medborgarnas rättigheter, skyldigheter och möjligheter i en värld som blir allt mer digital.

EU påverkar bl.a. följande primära uppgifter i kommunen:

- markanvändning och planläggning
- byggande
- energi- och vattenförsörjning samt avfallshantering
- trafikleder
- mobilitetstjänster och kollektivtrafik
- miljö- och hälsoskydd
- offentlig upphandling
- tillstånds- och tillsynsförfaranden

TES 1

I praktiken önskar vi följande av EU:

1. En övergång till hållbar och smart mobilitet samt beaktande av medlemsländernas särdrag är ett måste

EU-lagstiftningen och finansieringsinstrumenten bör beakta särdragen i medlemsländernas tillgänglighet och det förändrade geopolitiska lägets inverkan på den. Det ligger i hela EU:s intresse att stärka den trafikrelaterade integrationen av de nordliga regionerna i det transeuropeiska transportnätet. EU:s finansieringsprogram bör också stödja utvecklingsverksamheten i städer, kommuner och regioner, inkl. TEN-T-nätets urbana knutpunkter. En ökning av andelen kollektivtrafik och annan hållbar mobilitet i urbana områden bör främjas. Lokala aktörer bör ha möjlighet att delta i beredningen av program som berör dem.

2. Kommunernas självstyrelse inom markanvändning och planläggning bör respekteras

Den regionala och lokala områdesplaneringen, dvs. planläggningen, hör inte till EU:s befogenheter, så EU:s bestämmelser om den gröna omställningen bör stödja – inte binda – den lokala planeringen. Kommunerna verkställer EU:s gröna omställning. Kommunerna bör höras och ges möjligheter att sköta denna uppgift.

3. EU:s klimatpolitik som stöder kommunernas klimatarbete är ambitiös och har ett flexibelt urval av metoder

Att beakta lokala styrkor är en förutsättning för att klimatåtgärderna ska kunna genomföras effektivt och resultatrikt och engagera lokalsamhället. Samtidigt kommer EU:s tillräckligt högt ställda mål för utsläppsminskning för 2040 att ge initiativ till utsläppsminskningar också på marknadsvillkor. När lagstiftningen blir mångsidigare framhävs behovet av att samordna olika sektors mål och metoder. För detta behövs flexibel styrning och verktyg som lämpar sig för en övergripande granskning. Konsekvenserna av en utvidgning av utsläppshandeln bör bedömas och bevakas noggrant.

4. Det behövs tillräckligt med tid för en övergripande utveckling av avfallslagstiftningen

Utvecklingstakten för EU:s avfallslagstiftning bör dämpas och detaljnivån begränsas. Nya ändringar bereds redan innan de tidigare har hunnit genomföras på lokal nivå. Detta leder till att man inte hinner få tillräckligt med information om konsekvenserna av de ändringar som redan gjorts som grund för beslutsfattandet, och att det inte finns utrymme för lokala aktörer att utveckla sådan praxis som bäst lämpar sig för den egna regionen.

5. Ren, leveranssäker energi till rimligt pris i hela Europa

Energieffektivitet och användning av förnybar energi bör främjas i medlemsländerna på marknadsvillkor och teknikneutralt, dock så att valet av metod överläts till medlemsländerna. EU:s roll är att ställa upp mål i enlighet med medlemsländernas förhållanden och utgångsläge samt att följa upp förverkligandet. Den primära indikatorn ska vara minskade utsläpp. När skyldigheter inom energi- och klimatarbetet införs ska tillgången till ren, prismässigt överkomlig och leverans- och underhållssäker energi säkerställas i alla medlemsländer.

6. EU-lagstiftningen bör identifiera kommunernas roll i utvecklingen och stärkandet av dataekonomin

I EU ligger det i medborgarnas intresse att myndigheter bara en gång ber om någon viss information och att den insamlade informationen kunde utnyttjas i större utsträckning än för närvarande. En cirkulär informationsekonomi stöder den gröna omställningen, när data inte samlas in och lagras i onödan på serverna. Informationen uppstår i gränsytan mot kunderna och kommunerna ligger närmast den.

Informationens interoperabilitet och standardisering samt datakvaliteten utgör en resurs för ett människonära EU. Detta bör man satsa på och samarbeta kring på ett teknikneutralt sätt. Kommuner producerar och styr information inom samhällets olika delområden samt använder och producerar digitala tjänster i allt större utsträckning.

TES 2

Stora insatser behövs för att främja arbetskraftsinvandringen

Främjande av arbetskraftsinvandring och integration är centrala åtgärder i reformen av EU:s invandringspolitik.

I Finland kommer kommunerna att ha huvudansvaret för integrationen av invandrare från och med 2025. Att främja arbetskraftsinvandring är en ödesfråga för kommunerna, eftersom bristen på arbetskraft begränsar företagstillväxten och försvårar produktionen av offentliga tjänster. Den långsamma tillväxten inom företagsverksamheten återspeglas i den offentliga ekonomin som en svag utveckling av skatteinkomsterna. Bristen på kompetent arbetskraft kan utgöra ett hinder för en del av de investeringar i grön omställning som planeras i många kommuner, städer och regioner. Därför behöver vi en kraftig ökning av arbetskraftsinvandring.

Åtgärder:

2.1. EU och Finland bör ge skyddsbehövande internationellt skydd.

2.2. Kommunernas integrationsfrämjande arbete är en viktig del av en framgångsrik invandringspolitik. I Finland överförs ansvaret för sysselsättnings- och integrationsåtgärderna till kommunerna fr.o.m. 2025.

2.3. Mer av EU-fondernas medel bör satsas på att främja arbetskraftsinvandring från tredjeländer. (fonderna ESF+ och AMIF)

2.4. Kommunerna bör också under den finansieringsperiod som inleds 2028 ha möjlighet att utnyttja EU:s finansieringsstöd för integration av tredjelandsmedborgare.

2.5. Integrationen och tillståndsförfarandena i anslutning till rekryteringen av tredjelandsmedborgare bör också i fortsättningen höra till de enskilda ländernas befogenheter.

2.6. Erkännandet av examina för medborgare från länder utanför EU måste främjas för att öka sysselsättningsmöjligheterna.

Antalet personer i arbetsför ålder som hör till de inhemska språkgrupperna minskar med upp till 310 000, dvs. -11 % fram till år 2040. Därför behövs det under 2022–2040 310 000 invandrare i arbetsför ålder för att kompensera för det demografiska underskottet.

(Källa: MDI:s prognos 19.10.2023)

TES 3

EU-lagstiftningen och EU-finansieringen måste beakta Finlands förändrade geopolitiska ställning och tillgänglighet

EU:s sammanhållningspolitik strävar efter att jämna ut regionala skillnader mellan medlemsländerna och stödja livskraften på regional och lokal nivå.

EU-finansieringen är en väsentlig del av genomförandet av sammanhållningspolitiken och den gemensamma jordbrukspolitiken i hela Europa. Till de viktigaste instrumenten hör Europeiska regionala utvecklingsfonden (ERUF), Europeiska socialfonden (ESF+) och EU:s landsbygdsfinansiering.

Åtgärder:

3.1. Kommunernas och städernas möjligheter att utnyttja EU-finansiering måste förbättras, samtidigt som man undviker att skapa nya finansieringsinstrument. EU behöver enklare förvaltningsstrukturer, så att samordningen mellan de olika programmens funktioner blir smidigare.

3.2. Sammanhållningspolitiken bör ha en tydlig linje och mål som visar vilken förändring som eftersträvas. EU bör stödja regionernas förmåga att förbereda sig för och klara av förändringar på ett flexibelt sätt och förnyas.

3.3. Finansieringen för en verkningsfull stadsutveckling bör höjas till en ny nivå.

3.4. Särdragen i små kommuner och glesbygd förutsätter ökad nationell och regional valfrihet.

3.5. Försörjningsberedskapen och den övergripande säkerheten bör lyftas fram som en viktig del av såväl sammanhållnings- som jordbrukspolitikens mål. Det europeiska samarbetet och ömsesidiga stödet mellan försörjningsberedskapscentralerna bör ökas.

3.6. I EU bör man ta hänsyn till den geopolitiska utvecklingens konsekvenser för livskraften i finländska städer, kommuner och särskilt i gränsområden.

3.7. En eventuell utvidgning av EU kommer att få konsekvenser för både sammanhållnings- och jordbrukspolitikerna. Det kommer att behöva skapas ny tillväxt och livskraft i hela Europa även i fortsättningen.

TES 4

Kommunernas och städernas livskraft bör stärkas: Vi säkerställer investeringar i Finland!

Kommunerna och städerna fungerar som drivkrafter för ekonomin, digitaliseringen och den gröna omställningen.

Tillväxt och social sammanhållning främjas konkret i kommuner och regioner. Detta arbete sammanför ett brett spektrum av aktörer, däribland medborgarna. EU:s styrning av den offentliga ekonomin är för närvarande inriktad på att undanröja alltför stora underskott och balansera den offentliga skulden. Uppluckringen av reglerna om statligt stöd innebär allvarliga utmaningar för små medlemsländers företag med tanke på tillträdet till den internationella marknaden.

Åtgärder:

4.1. EU:s regler om statligt stöd måste stärka konkurrenskraften för EU-områdets företag på ett jämbördigt sätt på den globala marknaden.

4.2. Den lagstiftning som styr investeringarna ska grunda sig på principerna om marknadsmässig tillväxt, lokal kostnadseffektivitet och teknikneutralitet.

4.3. En förutsättning för investeringar är att det är möjligt att modernisera och utveckla infrastrukturen. För att Finlands tillgänglighet ska kunna stärkas krävs nödvändiga resurser från EU.

4.4. Myndigheternas uppgift är att möjliggöra investeringar genom smidigt och transparent beviljande av tillstånd. I EU-lagstiftningen ska man se till att de principer som styr beviljandet av tillstånd på lokal nivå förverkligas fullt ut.

Visste du att **45 %** av kommunens ärenden har sitt ursprung i EU?

Enligt en utredning som Kommunförbundet låtit göra har sammanlagt cirka 45 procent av kommunstyrelsernas beslutsärenden en direkt eller indirekt koppling till EU-bestämmelser. Typiska beslutsärenden som har direkt anknytning till EU-bestämmelser är upphandlingsbeslut och planläggningsbeslut.

EU-lagstiftningen skapar tillsammans med den nationella lagstiftningen ramar för de självstyrande kommunernas verksamhet, men öppnar också nya möjligheter att utveckla den lokala verksamheten.

Du kan bekanta dig med utredningen EU-kuntien esityslistoilla på kuntaliitto.fi/julkaisut. Den svenska översättningen blir klar i mars.

kommunforbundet.fi/euvalet

Utredningen ger svar på följande frågor:

- Hur mycket påverkar de bestämmelser som kommer från EU och de strategiska målen på EU-nivå beslutsfattandet i de finländska kommunernas förtroendeorgan?
- Hur stor andel av ärendena på kommunstyrelsens föredragningslistor har en direkt eller indirekt anknytning till ett beslut som fattats på EU-nivå, antingen genom bindande lagstiftning eller så att kommunen i sitt eget beslutsfattande beaktar de strategiska riktlinjerna på EU-nivå?
- I vilka beslutsärenden syns dessa kopplingar till EU konkret?

Kontaktuppgifter:

Ulla Karvo

Chef för EU-ärenden
+358 9 771 2523, +358 50 512 2232
Ulla.Karvo@kommunforbundet.fi

Paula Kosunen

Sakkunnig i EU-ärenden
+358 9 771 2276, +358 50 473 3981
Paula.Kosunen@kommunforbundet.fi

Ilari Havukainen

Direktör för Brysselkontoret
+358 50 464 3408
Ilari.Havukainen@kommunforbundet.fi

EU-valet är ett kommunalval

**KUNTA
LIITTO**

Kommun-
förbundet

Kommunförbundets mål för EU-valperioden 2024–2029